

# Конкурс для вчителів «Література: урок і поза уроком»

## Номінація «Розробка уроку української літератури для 5-9 класів НУШ»



**Іванна Коваль,  
Галина Гоцько,**  
вчительки української мови  
та літератури, Новояворівський  
ЗЗСО І–ІІІ ст. № 2 Яворівського  
району Львівської області

## Трагедія жінки й матері в поемі Тараса Шевченка «Катерина» Урок-діалог із використанням інтерактивних методів (9 клас)

УДК 373.5.016:821.09.161.2"18/19"(092)ШЕВЧЕНКО  
<https://doi.org/10.33989/3083-6387.2026.2.362612>

**Тема:** Тарас Шевченко. Поема «Катерина». Трагедія жінки й матері. Народний ідеал жіночої долі.

### Мега:

- розкрити ідейно-тематичний зміст поеми;
- розвивати вміння аналізувати художній твір, виокремлювати головне;
- виховувати співчуття, моральну відповідальність, повагу до жінки-матері;
- формувати ціннісне ставлення до сім'ї, любові, вірності.

**Тип уроку:** комбінований урок-діалог із використанням інтерактивних методів.

### Хід уроку

Кохайтеся, чорнобриві,  
Та не з москалями...  
*Тарас Шевченко*

### I. Організаційний момент (2 хв.).

Учитель (*на тлі тихого звучання пісні «Катерино, серце моє...» або іншої народної мелодії*). Сьогодні ми говоритимемо про долю жінки, про любов і про зраду.

© Іванна Коваль, 2026

Про те, як одне почуття може стати і щастям, і прокляттям.

### II. Актуалізація знань (5 хв.).

- Інтерактив «Мозковий штурм».
- Що ми знаємо про Тараса Шевченка як про людину, митця, сина України?
- За відповідями учнів на дошці або екрані створюється асоціативна хмара зі словом Шевченко.



### III. Мотивація (3 хв.).

- Робота з ілюстрацією «Катерина з немовлям» (Шевченковий малюнок).
- Що ви відчуваєте, дивлячись на цю жінку?
- Яку історію може розповісти її погляд?
- Чи можемо осучаснити образ Катерини?

### IV. Робота з текстом (15 хв.).

- Інтерактив «Читаємо з відчуттям».
- Учні виразно читають уривки поеми (епізоди: зустріч Катерини з москалем; вигнання з дому; мандрівка; трагічна розв'язка).

## Конкурс для вчителів «Література: урок і поза уроком»



Учитель підсумовує:  
Доля Катерини — це пересторога.  
Але і приклад любові, що не вмирає навіть у стражданні.

### VIII. Рефлексія (5 хв.).

• Метод «Незакінчене речення»:  
Після сьогоднішнього уроку я зрозумів / зрозуміла...  
Мене найбільше вразило...  
Катерина для мене — це...

### IX. Домашнє завдання (на вибір):

Написати лист Катерині від сучасної дівчини/хлопця.  
Створити ілюстрацію або колаж до поеми.  
Підготувати коротку відеоінтерпретацію уривка.

### X. Підсумкова думка:

Поема «Катерина» — це не просто історія дівчини.  
Це дзеркало часу, у якому бачимо і сучасну мораль,  
і вічну людську душу.  
[https://www.youtube.com/watch?v=H\\_r24ziTHDQ](https://www.youtube.com/watch?v=H_r24ziTHDQ)

Після кожного епізоду — коротке обговорення:

- Що відчуває героїня?
- Як змінюється її стан?
- Чи є в неї вина?

### V. Групова робота (10 хв.).

Клас ділиться на 3 групи, кожна з яких виконує завдання.

**Група 1 «Психологи».** Завдання: зробіть портрет Катерини: якою вона є (зовнішність, вчинки, риси характеру.)

**Група 2 «Адвокати».** Метод «Мікрофон»: спробуйте захистити Катерину: чи справді вона винна у своїй долі? «Суд над героїнею»

**Група 3. «Журналісти».** Завдання: створіть заголовок сучасної новини про Катерину. «Інфографіка / газетна замітка»

Потім — короткі презентації груп (по 2 хв).

### VI. Відео / медіа (5 хв.).

Перегляд уривка з фільму або відеокліпу за мотивами поеми (за можливості).

<https://www.youtube.com/watch?v=kZQzZwNXGMO>

- Як передано трагедію героїні засобами мистецтва?
- Які емоції викликає цей образ сьогодні?

### VII. Узагальнення (5 хв.).

- Інтерактив «Дерево долі Катерини».

На дошці — малюнок дерева.

Учні прикріплюють «листочки» з короткими словами-висновками: любов, зрада, самотність, мати, надія, сльози, прощення, дитина, віра...

